

communication technology sector and the media in developing and implementing policies, as well as in defining guiding principles and standards of self-regulation to prevent violence against women and enhance respect for their dignity [4, p. 58].

In conclusion, this study has revealed that public control over compliance with legislation in the field of preventing and countering domestic violence serves as a form of organized and primarily indirect influence of citizens. Public control is recognized as one of the means of ensuring the effectiveness of state policy in preventing and countering domestic violence. This form of control is also an important component of initiating further reforms and implementing innovative projects and programs in the field of countering domestic violence in Ukraine.

References:

1. Prevention and Counteraction to Domestic Violence: Law of Ukraine dated 07.12.2017 № 2229-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n67>.
2. Veselov, M. Yu. (2023). The Role of the Community in Preventing and Countering Cruel Treatment of Children. *Analytical-Comparative Jurisprudence*, 317-322.
3. Levchenko, K. B., & Shved, O. V. (2020). Ukrainian Non-Governmental Organizations in the System of Prevention and Counteraction to Domestic Violence. *Law and Security*, 1(76), 74-82.
4. Ustymenko, T. A. (2022). Violence-Free Community. P. 58.

Роман ОПАЦЬКИЙ,

доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ТЕРМІНОВОГО ЗАБОРОННОГО ПРИПISУ

Протидія домашньому насильству не втрачає своєї актуальності незалежно від соціальної, політичної чи економічної ситуації в країні. Крім того, факти домашнього насильства мають місце абсолютно у всіх соціальних групах та вікових категоріях.

Законодавці постійно шукають оптимальні способи протидії цьому ганебному соціальному явищу.

7 грудня 2017 року було прийнято Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (далі – Закон). Зазначений нормативний акт закріпив новели у вітчизняному законодавстві, одним з яких є терміновий заборонний припис (далі – ТЗП).

Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству визначені в статті 24 Закону. Стаття 1 Закону дає визначення поняття ТЗП, під яким запропоновано розуміти спеціальний захід протидії домашньому насильству,

що вживається уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України як реагування на факт домашнього насильства та спрямований на негайне припинення домашнього насильства, усунення небезпеки для життя і здоров'я постраждалих осіб та недопущення продовження чи повторного вчинення такого насильства.

Терміновий заборонний припис може містити такі заходи:

- 1) зобов'язання залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи;
- 2) заборона на вхід та перебування в місці проживання (перебування) постраждалої особи;
- 3) заборона в будь-який спосіб контактувати з постраждалою особою.

У своїй доповіді ми спробуємо зорієнтуватися на проблематиці зобов'язання кривдника залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи, а також входити на територію проживання (перебування) постраждалої особи.

Відповідно до Закону та Наказу МВС України № 654 від 01.08.2018 «Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника» ТЗП може бути винесений за заявою постраждалої особи, а також за власною ініціативою працівника уповноваженого підрозділу поліції за результатами оцінки ризиків.

Таким чином, ініціатором ТЗП може виступати і потерпіла особа.

Цікавою є закріплена новела, згідно з якою відповідно до п. 3 статті 25 Закону вимога ТЗП поширюється також на місце спільного проживання (перебування) постраждалої особи та кривдника незалежно від їхніх майнових прав на відповідне житлове приміщення.

Це уже призводить до певних зловживань з боку окремих зацікавлених осіб. Так, в м. Запоріжжя, реагуючи на факт домашнього насильства та проводячи оцінку ризиків, було встановлено високий рівень небезпеки, окрім того, потерпіла особа також вимагала застосувати ТЗП до кривдника. Зрештою, ТЗП було винесено та зобов'язано кривдника залишити спільне місце проживання.

Водночас зі слів кривдника стало відомо, що власником квартири є він, а також те, що іншого місця проживання в місті він не має та прибув до м. Запоріжжя з тимчасово окупованого Бердянська. Також в своєму поясненні кривдник зазначив, що потерпіла є місцевою жителькою та в місті проживає її рідна мати, а також старша сестра. На пропозицію їй залишити місце проживання вона категоричною відмовилася та запропонувала поліцейським діяти в рамках закону. Кривдник, залишаючи місце проживання, висловив погрози в бік жертви.

Аналізуючи дану ситуацію, логічно виникло питання про можливість альтернативних дій поліцейських в даній ситуації.

Звичайно, чинне законодавство не враховує порядку дій уповноважених органів у подібних ситуаціях. Проте, враховуючи прискіпливу увагу не тільки держави, але й громадськості і світової спільноти, по всій Україні відкриваються шелтери для жертв домашнього насильства. Шелтери – це притулки для жертв домашнього насильства. Там постраждалим надають комплексну допомогу. Зокрема, йдеться про психологічну реабілітацію, медичну допомогу та юридичні консультації.

Враховуючи наявність розгалуженої системи захисту жертв насильства, до речі, дані заклади приймають тільки винятково жінок та жінок з дітьми до 18 років, можливим способом уникнення фактів домашнього насильства є саме приховування жертви.

Іншим, не менш важливим фактором, на наш погляд, є врахування матеріального стану учасників конфлікту та можливості тривалого перебування за межами постійного проживання.

Підсумовуючи, пропонуємо доповнити Порядок проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства, затвердженого спільним наказом МВС України та Мінсоцполітики України від 13.03.2019 № 369/180 пунктом 8-1 наступного змісту: «У разі встановлення факту відсутності можливості забезпечення нормального проживання кривдника протягом дії ТЗП та наявності такого місця у потерпілої особи, рекомендувати останній на час дії ТЗП переїхати в таке місце».

Список використаних джерел:

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству. Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2018, № 5, ст. 35.
2. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: Наказ МВС України від 01.08.2018 р. № 654. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0965-18#Text>.
3. Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: спільний наказ МВС України та Мінсоцполітики України від 13.03.2019 р. № 369/180. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19#Text>.
5. В Україні з'являться 28 нових шелтерів для жертв домашнього насильства. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3314948-v-ukraini-zavlatsa-28-novih-selteriv-dla-zertv-domasnogo-nasilstva-zelenska.html>.